

Dosarul nr. 3ra-680/23

2-21030314-01-3ra-26062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (L. Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, I. Dutca, V. Negru)

ÎNCHEIERE

14 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Paciurca Iulian,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Paciurca Iulian împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică și
Inspectoratului General al Poliției cu privire la anularea actului administrativ individual
defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins
apelul declarat de Paciurca Iulian și s-a menținut hotărârea din 15 aprilie 2022 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 26 februarie 2021 Paciurca Iulian s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată
împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică (în continuare, INSP), împotriva
Inspectoratului General al Poliției (în continuare, IGP), prin care a solicitat: anularea
actelor administrative individuale emise de INSP al IGP din cadrul Ministerului
Afacerilor Interne, materializate prin răspunsul nr. 23/17-5922 din 18.12.2020 și
răspunsul nr.34/17-P-4/21 din 19.01.2021; anularea actului administrativ individual
eliberat de IGP din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, materializat prin răspunsul
nr.34/2-294 din 25.01.2021; obligarea INSP al IGP din cadrul Ministerului Afacerilor
Interne să elibereze pe numele lui Paciurca Iulian actul administrativ ce confirmă dreptul
de a desfășura activitatea de detectiv particular.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la data de 28.12.2020 prin răspunsul
INSP al IGP i s-a refuzat confirmarea notificării depuse la sediul autorității publice în
cauză, pentru desfășurarea activității de detectiv particular. Refuzul autorității publice s-a
întemeiat pe prevederile art.11 din Legea cu privire la avocatură, astfel fiind menționat
că profesia de avocat pe care o desfășoară reclamantul este incompatibilă cu alte activități
ce lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunelor moravuri. Prin
urmare, refuzul în confirmarea notificării îi încalcă dreptul la desfășurarea activității de
detectiv particular, în condițiile prevederilor art.181- art.182 din Legea cu privire la
activitatea particulară de detectiv și de pază.

A indicat recurentul că concluzia și soluția autorității publice care a stat la baza refuzului în confirmarea notificării este eronată, deoarece activitatea de detectiv particular are un caracter legal și nu poate să afecteze demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri, or, ambele profesii cuprind genuri de activitate comune în scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. Acțiunile de investigare particulară sunt compatibile cu activitatea de avocat în sensul dobândirii probelor pe cauzele de judecată și asupra aspectelor cu caracter juridic menite să apere drepturile omului.

Reclamantul a notat că activitatea de avocat este incompatibilă cu orice activitate remunerată în baza contractului individual de muncă, situație care este diferită prezentului caz, deoarece activitatea de detectiv particular se desfășoară în baza contractului de prestare a serviciilor cu clientul și are un scop legal. Activitatea de avocat și de detectiv particular sunt compatibile deoarece prin natura lor nu vin în contradictoriu una față de alta, ci se completează reciproc și facilitează efectele juridice produse din acțiunile profesionale. Interdicțiile desfășurării activității de detectiv particular sunt reglementate în art. 9 din Legea cu privire la activitatea particulară de detectiv și de pază, care nu se referă la activitatea de avocat.

A menționat reclamantul că, prin cererea din 05.01.2021 a solicitat confirmarea notificării pentru desfășurarea activității de detectiv particular. În rezultatul examinării cererii prealabile de către INSP, în calitate de autoritate publică competentă în eliberarea actului administrativ solicitat, a primit refuzul din 19.01.2021, ulterior cererea prealabilă fiind examinată și de IGP, în calitate de autoritate publică ierarhic superioară, care la fel a refuzat în eliberarea actului administrativ individual prin răspunsul nr.34/2-294 din 25.01.2021.

Consideră reclamantul că refuzurile autorităților publice sunt neîntemeiate, ceea ce prin urmare justifică exercitarea dreptului reclamantului de acces la justiție în scopul revendicării dreptului social fundamental constituțional la muncă ce cuprinde dreptul la alegerea și exercitarea unei activități profesionale, cu eliberarea actului administrativ pe cale de judecată.

A relatat reclamantul că, în rezultatul studierii referințelor pârâților a consemnat următoarele argumente și anume că pârâții afirmă în referințele prezentate instanței de judecată precum că activitatea de detectiv particular reprezintă o activitate de întreprinzător și în temeiul art.11 lit. a) din Legea cu privire la avocatură, este în incompatibilitate cu activitatea de avocat. Drept contraargument a reiterat faptul că, afirmația pârâților precum că activitatea de detectiv particular este comercială/de întreprinzător este eronată și contravine prevederilor art.10 din Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază, care reglementează expres că, persoanele care practică activitate particulară de detectiv și de pază se pot asocia în uniuni, care nu sânt subiecte ale activității de întreprinzător.

A opinat reclamantul că încheierea contractului de prestare a serviciilor de investigare, nu denotă faptul că persoana desfășoară o activitate de întreprinzător, or, avocatul la fel încheie contract de prestarea serviciilor juridice în activitatea sa fără a fi subiect al antreprenorialului. La fel, afirmația pârâților precum că reclamantul este în drept să desfășoare activitate de detectiv fără notificarea autorității publice, este confuză, or, desfășurarea oricărei activități urmează a fi legiferată și confirmată prin acte pertinente eliberate de organul de resort, la caz se referă la documentul care conferă dreptul de a

perfecta o simplă ștampilă, de a se înregistra în calitate de operator cu date de caracter personal, precum și de a se legitima în circumstanțele cauzei de investigare.

Reclamantul a mai susținut că poziția Uniunii Avocaților, expusă prin Hotărârea nr.02- 06/29.01.2021, prezentată de către pârâți, este eronată, deoarece se referă la aceeași concluzie insufletă de pârâți, precum că activitatea detectivului particular este de întreprinzător, totodată la etapa respectivă hotărârea în cauză fiind contestată prin cerere prealabilă, examinarea cererii fiind amânată, respectiv nu are un caracter definitiv. Mai mult ca atât, consideră că argumentul cu privire la incompatibilitatea de antreprenorial nu este relevant, or, prin modificările art.11 din Legea cu privire la avocatură, în vigoare la data de 14 iunie 2021, avocatul nu are restricții de a desfășura activitate de întreprinzător.

Prin hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Paciurca Iulian împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică și Inspectoratului General al Poliției privind anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

La 16 mai 2022, Paciurca Iulian a declarat apel asupra hotărârii din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral (f.d.86-87).

Prin decizia din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Paciurca Iulian și s-a menținut hotărârea din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 172, 173-183).

La data de 24 mai 2023 Paciurca Iulian a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a hotărârii din 15 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii prin care să se dispună admiterea integrală a cererii de chemare în judecată (f.d. 185-187).

Examinând admisibilitatea recursului depus de Paciurca Iulian, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu articolul 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 26 aprilie 2023, dar a fost comunicat recurentului, prin intermediul poștei electronice la data de 27 aprilie 2023 (f.d. 184).

La data de 24 mai 2023, Paciurca Iulian a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în termenul stabilit de art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (f.d. 136-137).

Alineatul (2) al art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentului, Paciurca Iulian la data de 16 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 188).

În privința modalităților de comunicare și notificare, Codul administrativ statuează la art. 96 alin. (1) că notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Astfel, prin extrasul din poșta electronică conținut la fila dosarului 188 se atestă indubitabil că decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată participanților la proces, inclusiv și părții recurente, la data de 16 iunie 2023.

Potrivit articolului 63 alin. (1) din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art.383–390 din Codul civil.

La rândul său, art. 385 alin. (1) din Codul civil prescrie că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precizate, se constată că începutul curgerii termenului de depunere a motivării recursului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării deciziei, adică ziua de 17 iunie 2023, iar ultima zi fiind data de 17 iulie 2023, inclusiv.

Astfel, Completul de judecată, constată cu certitudine că, deși Paciurca Iulian a depus în termen recursul nemotivat împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, însă a omis termenul de depunere a recursului motivat, care urma a fi prezentat Curții Supreme de Justiție, nefiind depus nici până în prezent.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că, de la momentul notificării deciziei motivate din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, Paciurca Iulian a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea recursului în interiorul termenului instituit la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin.(2).

Având în vedere cele expuse mai sus, Completul de judecată, ajunge la concluzia că recursul declarat de către Paciurca Iulian împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, urmează a fi declarat inadmisibil.

Completul de judecată consideră că recurentul Paciurca Iulian, fiind interesat de soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a motivării recursului, care să

corespundă exigențelor impuse de legiuitor, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea recursului inadmisibil în temeiul articolului 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Aplicând principiul *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, completul consideră că nerespectarea termenului de depunere a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv și indiferent al recurente. Or, aceasta trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov vs Ucraina, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Paciurca Iulian ca fiind inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură civilă, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Paciurca Iulian.

Conform art. 230, 245 și art. 246 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Paciurca Iulian, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc